

รายงานการประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น
ต่อโครงงานวิจัย เรื่อง “การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA
โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเอง self-kit”

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 15.00 - 16.00 น.

โดยประชุมทางไกลผ่านโปรแกรม Zoom Meeting: <http://bit.do/UCBPMeet>

Meeting ID: 966 5645 1160 Passcode: 039634

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุม

1. ศ.คลินิก นพ.วิทยา ธิฎาพันธ์	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รศ.ดร.พญ.ภัทรวลัย ตลิ่งจิตร	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
3. ดร.ภญ.นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร	สถาบันวิจัยจัดการความรู้และมาตรฐานการควบคุมโรคกรมควบคุมโรค
4. ดร.สิรินาฏ นิภาพร	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
5. รศ.ดร.วรรณฤดี อิศรานุกัฒน์ชัย	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
6. น.ส.กুমารี พัชณี	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
7. น.ส.ชลทิษา จันทร์แจ่ม	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
8. น.ส.นริศา มั่นทางกูร	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
9. น.ส.บุศราภรณ์ เพชรรุ่ง	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
10. น.ส.อภิรดา พันธุ์สิทธิ์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
11. รศ.ดร.ภก.สุรศักดิ์ เสาแก้ว	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
12. รศ.ดร.พญ.พจมาน พิศาลประภา	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
13. ผศ.ภก.กิริติ เก่งกล้า	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
14. ภก.สุกฤษฏี กาญจนสุระกิจ	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
15. ภญ.ชฎานิศ โขสิตะมงคล	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
16. น.ส.ศรัญญา คำมี	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

รายนามผู้ไม่เข้าร่วมการประชุม (ติดภารกิจ)

1. ผศ.นพ.วุฒินันท์ อัจฉริยะโพธา	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ทพ.จเร วิษาไทย	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
3. นายดนัย ชินคำ	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
4. ผู้แทน	ชมรมฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วยมะเร็ง
5. ผู้แทน	กองบริหารการสั่งซื้อ องค์การเภสัชกรรม

เริ่มประชุม 15.00 น.

รศ.ดร.ภก.สุรศักดิ์ เสาแก้ว กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และกำหนดการประชุมในครั้งนี้ จากนั้น รศ.ดร.พญ.พจมาน พิศาลประภา นำเสนอโครงงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์

ต้นทุน-อรรถประโยชน์และผลกระทบด้านงบประมาณของการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ด้วยวิธีเอชพีวี โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเอง (รายละเอียดตามที่แจกให้ในที่ประชุม) หลังสิ้นสุดการนำเสนอ ที่ประชุม ได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นต่อโครงร่างงานวิจัย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 : Background

มติที่ประชุม

เห็นด้วยกับที่ทีมวิจัยนำเสนอ

ประเด็นที่ 2 : Objectives

มติที่ประชุม

เห็นด้วยกับที่ทีมวิจัยนำเสนอ

ประเด็นที่ 3 : Literature review

มติที่ประชุม

ปัจจุบันในประเทศไทยไม่มีผู้ผลิตและผู้ขายรวมถึงผู้ให้บริการการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรม และการวิเคราะห์ห่อถักพบว่าการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกโดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเองมีค่าความไว ต่ำกว่าการเก็บโดยแพทย์ประมาณร้อยละ 10 ส่วนค่าความจำเพาะแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยทั้งในการพบความผิดปกติระดับ CIN2+ และ CIN3+ แต่จะช่วยปิดช่องว่างในผู้หญิงที่ไม่ยอมมารับการตรวจโดยแพทย์ เนื่องจาก ความกลัว ความอาย ได้มากขึ้น ซึ่งในที่สุดอาจทำให้การวิเคราะห์พบว่า การตรวจนี้มีความคุ้มค่าทาง เศรษฐศาสตร์ในบริบทประเทศไทย

ประเด็นที่ 4 : Methodology

มติที่ประชุม

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเอง ที่สถานพยาบาลมีความเหมาะสมกับบริบทคนไทยมากกว่าการเก็บตัวอย่างด้วยตนเองที่บ้าน

ศ.คลินิก นพ.วิทยา ธิฐาพันธ์ มีความเห็นว่าผู้ป่วยส่วนมากกลัวว่าจะเก็บผิดวิธีและไม่มีความมั่นใจ ดังนั้น เราอาจสนับสนุนให้ผู้ป่วยมาเก็บที่โรงพยาบาลได้ โดยมีพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเก็บ สิ่งส่งตรวจอย่างถูกต้อง หรือถ้ามีปัญหาในการเก็บสิ่งส่งตรวจก็สามารถสอบถามได้ทันที ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหา ตรงจุดนี้ได้ ทำให้ผู้ป่วยเก็บสิ่งส่งตรวจเองได้อย่างมั่นใจรวมทั้งเพิ่มการเข้าถึงการตรวจคัดกรองในสตรีไทย ที่ไม่ประสงค์จะตรวจภายในโดยแพทย์

นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเองเพิ่มเติม โดยอาจจะศึกษาในรูปแบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเอง หรือในรูปแบบ in-deep interview (qualitative method) เนื่องจากหากไม่ทำความเข้าใจว่าประเด็นใด

คือ อุปสรรคของการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างแท้จริง อาจจะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย
เพิ่มการเข้าถึงการตรวจคัดกรองเพื่อป้องกันการเกิดมะเร็งปากมดลูกในสตรีไทยในอนาคต
สำหรับวิธีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจภายในเพื่อคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกว่าสตรีไทยยินดี
ที่จะร่วมโครงการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเองหรือไม่
รศ.ดร.พญ.ภัทรวลัย ตลิ่งจิตร แจ้งว่าขณะนี้ได้มีการสำรวจข้อมูลและทำวิจัยในเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศิริราช
ที่เข้ารับการตรวจร่างกายประจำปี ซึ่งมีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้หญิงหลายพันคน เนื่องจากทางหน่วยตรวจสุขภาพ
แจ้งว่าพบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิเสธการตรวจภายในของเจ้าหน้าที่มาโดยตลอด โดยอัตราการตรวจภายใน
ของเจ้าหน้าที่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ซึ่ง รศ.ดร.พญ.ภัทรวลัย ตลิ่งจิตร ได้มีการวิจัยและทำแบบสอบถามเกี่ยวกับ
เรื่องการยอมรับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว โดยสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่มารับ
ตรวจภายใน รวมทั้งถ้ามีวิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วย
ตัวเองจะยินดีมาตรวจหรือไม่ ซึ่งขณะนี้เก็บข้อมูลเบื้องต้นได้แล้วเสร็จประมาณ 400 คน อาจจะทำผลที่ได้
มาให้ทีมวิจัยนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมได้ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรนำเข้าไปในโมเดลทางเศรษฐศาสตร์ อย่างไร
ก็ตาม ในที่ประชุมมีข้อเสนอแนะว่าถ้าเก็บเฉพาะบุคลากรของศิริราชจะพอคอดี จึงควรทำการสำรวจในสตรีไทย
จากที่อื่น ๆ ด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ รศ.ดร.พญ.พจมาน พิศาลประภา มีความเห็นเพิ่มเติมว่า หากสำรวจผู้หญิงที่มารับ
บริการที่โรงพยาบาลศิริราชก็จะเป็นกลุ่มประชากรที่สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลได้ คงไม่สามารถหลีกเลี่ยง
เรื่องอคติได้ แต่ในสถานการณ์จริง อาจจะมีสตรีส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการที่โรงพยาบาลทำให้
ไม่สามารถรับการตรวจภายในได้ อย่างไรก็ตาม สตรีกลุ่มนั้นอาจสามารถไปรับการตรวจภายในที่สถานีนอนมัย
ใกล้บ้านได้เช่นกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจแบบในสตรีกลุ่มใด ๆ ก็จะมีอคติทั้งสิ้น แต่เพื่อ
ความสะดวกรวดเร็วในการวิเคราะห์และแปลผล จึงเสนอให้นำข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้หญิงในโรงพยาบาลศิริราช
จากงานวิจัยโดย รศ.ดร.พญ.ภัทรวลัย ตลิ่งจิตร มาวิเคราะห์เบื้องต้น เพื่อให้เห็นแนวทางถึงเหตุผลและการให้
ความร่วมมือในการตรวจภายในรูปแบบใหม่เพื่อตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุด
เก็บตัวอย่างด้วยตัวเองที่ไม่ต้องตรวจโดยแพทย์

ดร.ญ.นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร มีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องโมเดล โดยมีข้อเสนอแนะว่าในโมเดล
ไม่ควรนำการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเองเปรียบเทียบกับ
การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยแพทย์ เพราะอย่างไรก็ตาม ด้วยนโยบาย
ของประเทศไทยในขณะนี้ครอบคลุมตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยแพทย์ในชุดสิทธิ
ประโยชน์อยู่แล้วและเป็นวิธีมาตรฐานที่ใช้ทั่วโลก จึงมีความเห็นว่าโมเดลควรเปรียบเทียบระหว่าง 3 ทางเลือก
ได้แก่

1. นโยบายการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บจากการใช้
ชุดตัวอย่างเก็บตัวอย่างด้วยตนเองร่วมกับการเก็บตัวอย่างโดยแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์
2. นโยบายการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test จากตัวอย่างที่เก็บโดยแพทย์
หรือบุคลากรทางการแพทย์เพียงอย่างเดียว
3. การไม่มีนโยบายการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

ในทางเลือกที่ 3 คือ การไม่มีนโยบายตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูก (No screening) จะทำการ
เปรียบเทียบเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของโมเดล (model validation) ทำให้สามารถประเมิน

ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของนโยบายการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกทั้ง 2 รูปแบบ เมื่อเปรียบเทียบกับ การไม่มีนโยบายตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูก ซึ่งการมีทางเลือกนี้เป็นวิธีมาตรฐานในการทำโมเดลวิเคราะห์ ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์

ประเด็นที่ 5 : Discussion points

มติที่ประชุม

มีประเด็นเพิ่มเติม คือ การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test โดยชุดเก็บตัวอย่าง ด้วยตัวเองจะมีชุดการตรวจที่เหมาะสมกับโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน รวมถึงสถานีนอนามัยได้หรือไม่ เนื่องจากในปัจจุบันผู้ป่วยส่วนใหญ่ต้องการตรวจภายในเพื่อคัดกรองมะเร็งปากมดลูก โดยสถานพยาบาลใกล้บ้าน โดยอาจจะไม่จำเป็นต้องตรวจกับแพทย์ทุกราย เช่น บางรายสามารถไปรับการตรวจที่สถานีนอนามัย ในที่ประชุมมีความเห็นว่าถ้าอุปกรณ์ตรวจง่ายและมีบริษัทไปตั้งห้องปฏิบัติการทำการตรวจวิเคราะห์ หรือเป็นชุดการตรวจสำเร็จรูปที่มีน้ำยาในการเก็บสิ่งตรวจได้อย่างเหมาะสม ก็น่าจะสามารถทำการเก็บสิ่งส่งตรวจได้ทั่วประเทศและส่งต่อไปวิเคราะห์ได้ หรือถ้าอยู่ในรูปแบบที่ผู้หญิงสามารถเก็บสิ่งส่งตรวจเองแล้วส่งสิ่งส่งตรวจมาทางไปรษณีย์ได้ก็น่าจะสามารถทำได้ทั่วประเทศในราคาที่ถูกและสะดวกสบาย ในเบื้องต้นทางทีมวิจัยทราบว่าเซลล์ที่เก็บจากตัวอย่างส่งตรวจสามารถเก็บไว้ได้นานกว่า 1 สัปดาห์ ไม่จำเป็นต้องรีบส่งวิเคราะห์ในทันที นอกจากนี้ ในที่ประชุมมีผู้เสนอว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยมีศูนย์ วิทยาศาสตร์การแพทย์จำนวน 10 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งสามารถช่วยเป็นแหล่งทำการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการได้

ประเด็นที่ 6 : Research plan

มติที่ประชุม

เห็นด้วยกับที่ทีมวิจัยนำเสนอ

ประเด็นที่ 7 : ประเด็นอื่นๆ

มติที่ประชุม

ผู้แทนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ถ้าผลจากการวิจัยพบว่าการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA testing โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตนเองมีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ น่าจะสามารถผลักดันเข้าสู่นโยบายได้ สำหรับเรื่องราคาการตรวจคัดกรอง แม้จะเป็นการเก็บสิ่งส่งตรวจเพื่อนำไปวิเคราะห์ที่โรงพยาบาลหรือวิเคราะห์โดยบริษัทเอกชนก็ตาม การต่อรองราคาชุดการตรวจคัดกรองจะเป็นหน้าที่ของ สปสช. หลังจากที่ได้ผลวิจัยแล้ว

นอกจากนี้ รศ.ดร.พญ.ภัทรวลัย ตลิ่งจิตร แจ้งว่าโรงพยาบาลศิริราชสามารถผลิตน้ำยา preserved cell และทำการตรวจ HVP DNA เองได้ โดยน้ำยา preserved cell ที่มี specimen อยู่สามารถเก็บไว้ที่อุณหภูมิห้องได้ประมาณ 1 สัปดาห์ สำหรับอุปกรณ์ป้ายเก็บเซลล์สามารถทำโมเดลและผลิตโดยใช้ 3D printer ได้ ซึ่งจะสามารถเก็บปริมาณ specimen ได้มากพอทั้งสำหรับการตรวจ HPV DNA ควบคู่กับ cytology การตรวจ HPV DNA สามารถตรวจได้โดยใช้การ setting ห้องปฏิบัติการที่ไม่ซับซ้อน เครื่องตรวจซึ่งเป็น

automate ไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม สำหรับโรงพยาบาลศิริราชต้นทุนจะมีเฉพาะค่าน้ำยา preserved cell และค่าบำรุงรักษาห้องปฏิบัติการซึ่งต้องได้รับการรับรองโดย ISO การตรวจหาเชื้อ HPV DNA สามารถดำเนินการได้โดยนักเทคนิคการแพทย์ โดยรวมแล้วต้นทุนเฉพาะการตรวจ HPV DNA ที่เป็น high-risk genotype ของโรงพยาบาลศิริราชประมาณ 300 บาท หากรวมกับค่าน้ำยา preserved cell และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ต้นทุนของโรงพยาบาลศิริราชจะอยู่ที่ประมาณ 660-1,000 บาท อย่างไรก็ตาม ห้องปฏิบัติการอิมมูโนวิทยาของโรงพยาบาลศิริราชจะทำการตรวจ HPV ทุก genotype ภายใต้มาตรฐาน ISO ทำให้มีราคา 3,000 บาท ซึ่งในที่ประชุมเห็นว่า ควรนำต้นทุนของวิธีการตรวจที่เหมาะสมและมีราคาไม่แพง เช่น การตรวจเฉพาะ high-risk genotype มาวิเคราะห์ในโมเดลน่าจะดีและเหมาะสมกับบริบทประเทศไทยในแง่เชิงนโยบายมากกว่า

ศ.คลินิก นายแพทย์วิทยา ธิฐาพันธ์ ในฐานะผู้รั้งตำแหน่งประธานราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย ให้ความเห็นว่าโครงการวิจัยนี้เป็นโครงการที่น่าสนใจและมีความสำคัญมาก และในอนาคตหากมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนถึงความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ จะจัดให้มีการช่วยประชาสัมพันธ์และช่วยสนับสนุนการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA โดยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตัวเองจากราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการเพิ่มการเข้าถึงและการยอมรับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสตรีไทย โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และจะนำไปสู่การป้องกันการเกิดมะเร็งปากมดลูกในอนาคตได้สำเร็จและยั่งยืน

ปิดการประชุมเวลา 16.00 น.

...ผอ.ชญาทิศ ไชยสิทธิ์มงคล...

(ผอ.ชญาทิศ ไชยสิทธิ์มงคล)

ผู้จัดรายงานการประชุม

...รศ.ดร.พญ.พจมาน พิศาลประภา...

(รศ.ดร.พญ.พจมาน พิศาลประภา)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม